

Als ik God was

Youp van 't Hek

Als ik God was

werd alles beter

2021

THOMAS RAP

AMSTERDAM

De columnns verschenen eerder in *NRC Handelsblad*.

Copyright © 2021 Youp van 't Hek

Omslagontwerp Eva Kohnstamm

Foto auteur Bob Bronshoff

Vormgeving binnenwerk CeevanWee, Amsterdam

Druk Wilco, Zutphen

ISBN 978 94 004 0789 3

NUR 301

thomasrap.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor Merel & Monique

Voorwoord

De wereld is ziek. Doodziek. En dat is de wereld al zo lang ik leef. Men heeft honger, voert oorlog, is te rijk of te arm en velen zijn ontevreden. Ontevreden omdat ze inderdaad te arm zijn. Of niet rijk genoeg. Er is meer onvrede dan vrede. Tachtig miljoen mensen zijn op de vlucht. Polen smelten, bossen branden, werelddelen drogen uit. Ik constateer dit dagelijks op een veel te grote televisie in een comfortabel huis in een redelijk functionerende democratie. Ik weet het. Door er wekelijks over te schrijven probeer ik mensen zachtjes wakker te schudden. Via een gulle lach of een zilte traan. Meestal is het niet meer dan dat. Een stukje in de zaterdagkrant. Op de Achterpagina van *NRC Handelsblad*. Al meer dan dertig jaar doe ik dat met groot plezier.

Aan het eind van de zomer verschijnen de columns in een boekje. En na een paar jaar maakt mijn goede vriendin en voormalig redacteur Marga Deutekom uit die boekjes een selectie. Waar ik me niet mee bemoei, maar waar ik het eigenlijk altijd mee eens ben.

Als ik God was werd alles beter. Dan werd er niemand ziek, ging er niemand dood en was er nergens oorlog en honger. Een utopische wens. Volgens mij is de titel een behoorlijk universele gedachte. Maar niemand van ons is God. Dus

wordt het niet beter. En God zelf bakt er eerlijk gezegd ook niet veel van.

De grondtoon van dit boek is: *niks is waar en zelfs dat is niet waar*. Ook de woorden van de columnist zelf niet? Klopt. U heeft het helemaal begrepen.

Youp van 't Hek

Amsterdam, februari 2021

Jeep van 't Hek

Links rijden in een auto waar het stuur rechts zit is al ingewikkeld genoeg, dus moet je een automaat nemen omdat je dan niet met je linkerhand hoeft te schakelen. Ik citeer een vriend die graag goede adviezen geeft. Hij bemoeide zich dit keer met mijn voorgenomen reisje naar de Schotse Hooglanden. Ik wilde eigenlijk met mijn eigen antieke midlife-auto gaan, maar de boot naar Newcastle zat vol. Mijn vrouw was het met die vriend eens. We moesten een automaat huren. Ik zei dat ik het in Glasgow wel zou zien. Voorlopig had ik via internet een Mini gereserveerd. Vond ik zelf best aantrekkelijk. Op de bonnefooi in een Mini door het schitterende Schotse land. En dat schakelen dat zou wel loslopen. Ik ben een tweebenige voetballer, schrijf rechts en gooi links. Ambidexter noemen ze dat. Kortom: niks aan de hand.

De automaat werd een dingetje. Iedereen bemoeide zich ermee. Waarom was ik nou weer zo eigenwijs? Waarom altijd die kont tegen de krib? Wat maakte het nou uit? Als een automaat nou zoveel gemakkelijker, dus veiliger is. Of ik een dodelijk ongeluk op mijn geweten wilde hebben? Ik herhaalde dat ik het in Glasgow wel zou zien.

Afgelopen maandag kwamen we daar aan en vroeg ik (watje!) aan de mevrouw van Europcar of ik mijn vrolijke Mini mocht ruilen tegen een truttige bejaardenbak. Ze

zocht lang in haar computer en mompelde toen in scheef Schots dat ze nog één automaat had. Ik ving het woord Jeep op en dat leek me een mooi alternatief. In een Jeep tussen de Lochs. Een zacht Zwitserleven-gevoel kwam tot mij. Ik sloot heel even mijn ogen en zag ons vanuit de Jeep naar een beekje vol spartelende zalmen staren. Misschien ging ik wel een hengel kopen en lieslaarzen en een rookoventje en...

Hij was wel veel duurder dan de Mini. Ik zei dat het goed was, zette zeventien handtekeningen en kreeg de sleutel. De auto stond in vak 36B.

En daar stond hij inderdaad. De Jeep. Alleen niet zo'n romantisch jungle-ding waarin tweedehands zeepsterren in opwaaiende zomerjurken door de woestijnen crossen als ze meedoen aan aanstellerige overlevingsprogramma's, maar een bak. Een tank waarmee ik probleemloos in mijn eentje de orde kan herstellen in Syrië, Jemen en Irak. Een auto die met gemak borrelende hooligans en stakende politieagenten uit elkaar houdt en die niet kantelt als ie in een dorp een brug op zijn plek moet leggen.

Ik klauterde erin en had ruim een uur nodig om de auto te begrijpen. Eerst zuchtend en later tierend probeerde ik de 921 knopjes uit. Ruitensproeiers sproeiden, wissers wisten, daken gingen open, net als de achterklep, stoelen schoten spontaan in de slaapstand en de gps kon alles, behalve vertellen waar we heen wilden. In dat uur suggereerde mijn vrouw een paar keer om terug te gaan naar de receptie en hem alsnog te ruilen voor een lieve schakelmini. Ik wilde er niets van weten. Dat schakelen was veel te gevaarlijk.

We zijn op een gegeven moment gaan rijden. Links. Heel erg links zelfs. Moest nogal wennen aan de idiote breedte van de auto, die ik inmiddels de troetelnaam 'Leopard' heb gegeven. En alle Schotten kunnen zien waar ik tot nu toe ge-

reden heb. Van Glasgow tot Edinburgh zijn de lantaarnpalen door mijn buitenspiegel gekust en zijn de bermten voor jaren gemaaid. Ook heb ik Loch Ness eindelijk zijn monster gegeven. Zelden zoveel tegen gevels gekleefde toeristen gezien.

Niet ver van St Andrews belde mijn goede vriend Frank de Boer met de mededeling dat zijn kogels op zijn en of ik een advies had. Ik raadde hem aan een Jeep te kopen en die in de defensie van zijn kleuterelftal te zetten. Hij zou vragen of dat mocht van Johan.

Als u dit leest moet ik nog twee dagen. Stapvoets ploegen we ons door dit prachtige land. Om ons heen dartelen spellose Mini's, die stuk voor stuk naar ons toeteren. Of we het overleven? Geen probleem. In deze gepantserde auto (inmiddels zonder wieldoppen en buitenspiegels) kan je niet dood. Rest mij nog wel een vraag aan Blaricum en Wassenaar waar 90 procent in dit soort aanstellerij rondrijdt: lieve, lieve kakkers, leg het me een keer uit: hoe doen jullie dat?

Keetjes kijken

Ammar is al een maand of vijf mijn Syrische vriend. Hij is een vluchteling en illegaal in Nederland. Kwam hier ooit via Lampedusa. Ik stel hem in de kroeg altijd voor als Geert. Niemand hoort dat hij asielzoeker is. Hij spreekt vloeiend Nederlands. In elk geval verstaanbaarder dan Geert met zijn Venlose accent.

Ammar en ik staan samen aan het IJ en kijken naar de duizenden bootjes die over het water krioelen. De stemming is gemoedelijk. Veel vijftigers in het verplichte Gaastra-uniform zitten met hun kortgeknipte rugzakvrouwtjes te genieten van hun suffice glaasjes Radler. Deze nichterige priklimonade is de redder van de ooit zo stoere brouwerijen. Arme Freddy Heineken. Hij draait zich om in zijn urn. Wat kan Nederland toch lief zijn, denk ik als ik mijn generatie zo vredig zie dobberen. Dat vindt Ammar ook. Hij vraagt zich af waarom ze met zo weinig mensen in een bootje zitten. Dat kan toch veel efficiënter?

Twee miljoen mensen dobberen deze dagen op het IJ. Ammar vraagt waarom we steeds het water op gaan als we iets te vieren hebben. Hij heeft de Gay Pride nog op zijn netvlies. Toen vertelde een Brabantse vrouw ons in plat Helmonds dat ze met drie vriendinnen keetjes kwam kijken. Ik was toen een kwartier bezig om Ammar uit te leggen dat

keetjes in dit geval gay'tjes waren. Tijdens die uitleg werden we drie keer aangereden door een groepje dronken bierfiet-sers en begreep ik in één keer waarom half Amsterdam deze types een gratis rondje touwloos bungeejumpen wil aanbieden.

Het is donderdagmiddag en er dolen een kleine vierhonderdduizend zielen op en rond het water. Ammar vraagt of die niet moeten werken. Ik leg uit dat de meesten babyboomers zijn en de rest van hun leven lekker uit mogen vutten. Sommigen doen dat al vanaf hun vijftigste. Die zwerven over golfbanen, drijven in overnaads geklonken borrelbootjes door de grachten of ze vervelen zich de tyfus bij hun tweede huisje op de Franse campagne.

Ammar vraagt of elke sloep ook nog een ruim heeft waarin een paar honderd mensen verstopt zitten. Al is het maar uit solidariteit. Dan vraagt hij wat ik eigenlijk doe voor de kost. Hij heeft mij ook nog nooit zien werken. Ik leg hem uit dat ik in de winter met mijn kleine circus langs de Nederlandse en Vlaamse theaters trek.

Hoe mijn nieuwe programma heet? 'Licht!' antwoord ik.

Waar het programma over gaat. Ik vertel Ammar dat ik op kom lopen, een welgemeend applaus in ontvangst neem en vervolgens een halfuur ga ijsberen. Tijdens dat ijsberen maak ik twee keer een onverwacht grapje. Verder zwijg ik. Dan maak ik een aanzet tot een korte conference, maar die mislukt. Niet expres, maar het wordt niks. De conference bloedt dood. Dan is het pauze. Na de pauze hou ik een kort verhaal. Grappig en vlammend, maar net op het moment dat het publiek denkt dat ik lekker op dreef ben begin ik weer zwijgend te ijsberen. Vooral heel machteloos. Dan zing ik nog een liedje dat wel mooi is, maar na drie coupletten stopt. Een liedje zonder clou. Dan buig ik en is het klaar. Ik

neem wel afscheid als een vedette. Ammar vraagt of het publiek dan niet boos wordt, zich bekocht voelt en nooit meer terugkomt. Volgens mijn regisseur Frank de Boer niet. En ook mijn impresario Marc Overmars is dik tevreden. De zaak loopt beter dan ooit. Mijn hoofd marketing Edwin van der Sar wil nog een extra serie bijboeken in Carré.

Die lieve Ammar kijkt verbaasd en vraagt waar de jeugd is. Hij ziet alleen maar bejaarden in de bootjes. Ik vertel hem dat die ieder weekend op een van de zeventuizend festivals staan te chillen en dat ze met zijn twintigduizenden tegelijk op de muziek van dezelfde band of een eentonige dj dansen. Ammar vraagt hoe ze dat in godsnaam volhouden.

Ik vertel hem dat ze wel allemaal een pilletje slikken en om de paar uur stevig hun neus poederen omdat het anders inderdaad niet lukt.

Dan vraagt hij of hij mijn mobieltje mag lenen. Hij gaat zijn broers bellen. Die moeten allemaal met spoed deze kant op komen. Hij kan het ze niet uitleggen. Dit moeten ze met eigen ogen zien.

Vluchtstrook

‘Ja, ja, jullie hebben weer geluk,’ mompelde ik zacht in mezelf toen ik naar de stroom vluchtelingen op de televisie keek. Ik zei dit omdat ik net daarvoor las dat wij rijken meer vermogensbelasting moeten gaan betalen. En daar hebben die Syrische sloebers natuurlijk geen last van. Die kruipen lekker onder het prikkeldraad door en gaan onze zuurverdiende centen juist opmaken!

Gaan de rijken die vermogensbelastingverhoging ook echt betalen? Ik denk het niet. Een beetje vermogende stinkerd heeft natuurlijk allang contact gezocht met de deskundige jongens en meisjes van KPMG of een andere criminele organisatie en die vinden ongetwijfeld wel wat mazen. Als het even meezit regelen ze dat de stinkerds helemaal niks gaan betalen. Sterker nog: ze krijgen geld terug. Dat wordt geregeld middels een handige constructie via de Maagdeneilanden, Malta of de Nierstichting. De Nierstichting? Ja, de Nierstichting. Deze week werd daar een frauduleuze fiscale constructie ontdekt. Een vroegere directeur had met een obscure projectontwikkelaar iets heel idioots in elkaar geflanst. Zo ingewikkeld dat het bijna niet uit te leggen valt. Het huidige bestuur van de Nierstichting wist niet eens dat ze meededen aan dit spel. Hoe het in elkaar stak? De Nierstichting bleek eigenaar van een louche Brabants bouwbedrijfje, dat

op die manier geen risico liep en uiteraard weinig tot geen belasting hoefde te betalen. De nierpatiënten werden er een beetje beter van en de projectontwikkelaar veel en veel beter. Hoe het ontdekt werd? Via KPMG natuurlijk. Die club maffiosi wordt op dit moment doorgelicht en er zijn daar heel veel kasten met heel veel lijken. Dat verklaart de onhoudbare rioolstank op de A9 ter hoogte van Amstelveen. Of dacht u dat dat stilstaande vrachtautootjes met gestikte vluchtelingen op de vluchtstrook waren? Vluchtstrook. Mooi radeloos woord in dit geval.

Ik probeer me de oprichtingsvergadering van dat bouwbedrijfje voor de geest te halen. Iemand moet toch als eerste het gênante idee geopperd hebben en de andere aanwezigen zonder blozen in de ogen hebben gekeken. En hoe reageerden die anderen? Riepen ze dat het een goed idee was om het over de gammele ruggen van de zieke nierpatiënten te spelen? Of was er ook nog protest? Dat iemand anders liever de kankerpatiënten had willen misbruiken. Er waren toch wel consultants bij? Van die blazers die voor vijfhonderd euro per uur een adviesje door de kamer blazen! De vroegere directeur van de Nierstichting heeft inmiddels laten weten dat hij van niks weet en dat het via de stichting *Vrienden van de Nierstichting* liep. Ook weer zoiets. Dus naast de Nierstichting is er ook een stichting die *Vrienden van de Nierstichting* heet. Zou mij niet verbazen als er ergens in Marbella een stichting is die de *Kennissen van de stichting Vrienden van de Nierstichting* heet en dat de voorzitter van die club op onze kosten in een Maserati rijdt. En dat die proletenbak weer gefinancierd is door minister Schippers, die dacht dat het om een pgb van een nierpatiënt ging. De Maserati Dialyse! Topmodel.

De oprichting van dat Brabantse bouwbedrijfje is bij een

notaris gepasseerd. Dat is wettelijk verplicht. Wie was die notaris? Een chronisch tukkend golfvriendje met ingebouwde knipoog? Zo'n corpsbal die al meer bv's en interessante stichtingen voor de projectontwikkelaar heeft helpen oprichten?

Dit soort vergaderingen fascineert mij. Dat een tafel quasi-chique klojo's akkoord gaat met deze vuige constructies. En dit allemaal onder het motto: KPMG vindt het goed, dus zal het wel kloppen. Dat zijn tenslotte accountants en die hebben een eed afgelegd.

Soms merk ik dat ik hierdoor bodemloos somber word. Onredelijk cynisch. Dan denk ik bij die gouden Dafne Schippers onmiddellijk aan doping. En dat wil ik niet. Zeker niet omdat dat leuke meisje zegt dat ze schoon is. Ik geloof haar.

Ik wil niet chronisch cynisch zijn. Maar hoe houd je hoop als je over het vluchtstrookdrama met de eenenzeventig gestikte vluchtelingen leest? Ook daar is over vergaderd. Wie van de verdachten deed de deur van de laadruimte dicht? Wat dacht hij toen hij dat deed?

Is er dan niet één lichtpuntje? Jawel. De politicus en voormalig advocaatje Bram heeft vijftienduizend geleende euro's aan een meneer terugbetaald. Dus nu kan ik op hem stemmen. Vraag is wel hoe hij zomaar opeens aan vijftienduizend euro kwam. Ik denk: de Nierstichting.

Verbaasd & verbijsterd

Ingewikkelde week. Het Nederlands voetbalelftal zo goed als zeker uitgeschakeld en Gordon heeft zes ribben gebroken. Ik weet uit ervaring dat je dan niet kunt lachen. Dus Goor mag voorlopig niet gieren met Geer. Lijkt me zwaar voor de heren. Nou valt er op dit moment ook niet zo veel te lachen. Integendeel. Het zijn somber stemmende tijden. Voorbeeld? Las dat twee jongens hun excuses aan Mabel hebben aangeboden omdat ze bier hadden gegoten over het graf van prins Friso. Wat is er ooit met je gebeurd dat je hiertoe in staat bent? Waar ging het mis in je jeugd? Dat je Hazes nog een slokje brengt zou ik kunnen snappen, maar die aardige Friso? Terwijl ik hierop kauwde zag ik op de televisie een Hongaarse cameravrouw rennende vluchtelingen tackelen opdat ze betere beelden kon schieten. Het voorval werd een paar keer herhaald. Gelukkig ook nog in slow motion. Had er graag een verslag van Jack van Gelder bij gehoord. Begrijp dat de cameravrouw inmiddels ook haar excuses heeft aangeboden. Aan wie? Ik ben verbaasd. Verbijsterd zelfs.

Sowieso over de Hongaren, die in 1956 met tienduizenden uit hun land vluchtten voor de Russische bezetter en die in heel Europa met open armen werden ontvangen. Kreeg een ontroerende brief van een Nederlandse mevrouw, die met een gevluchte Hongaar getrouwd was. De man is onlangs

overleden. Hij was dement en in een verzorgingshuis liefdevol verzorgd. Door wie? Door een Ethiopische vluchteling.

Dat zijn brieven waar ik van hou. Die stemmen mij optimistisch. En een beetje optimisme kunnen we wel gebruiken. Zeker nu de wanhopige Syriërs massaal onze kant op komen. Ik snap ze wel. Dat je vlucht uit een verwoest wespennest, waar inmiddels ook de Russen schijnen mee te vechten. Voorlopig niet overheen vliegen als je naar Bali gaat. En ik begrijp heel goed dat de Syriërs naar Nederland vluchten. Dat je in een land wilt wonen waar geld genoeg is. Waar ze meer dan een half miljoen kunnen uitgeven aan een of ander debiel Koningslied. En een half miljoen dat ook weer zoek is. Achteraf is het niet zo duur want we beleven tot nu toe een hoop lol aan dat muzikale meesterwerk. Ik blijf erbij dat we het nog een keer moeten laten uitvoeren door de Jostiband. Dan valt alles op zijn plek. Tot en met de monarchie aan toe.

Duizenden wanhopige Syriërs onderweg naar ons rijke land, waar ik op de radio een psycholoog hoorde die voetbalouders begeleidt. Ouders die bij hun kleine kinderen langs de lijn staan en die moeten leren hun agressie te beheersen. De psycholoog helpt ze daarbij. Dat is toch fantastisch? Dat daar geld en tijd voor is. Dat je samen met je vrouw een anti-agressie cursus volgt omdat je in het bijzijn van je kroost al twee scheidsrechters het ziekenhuis ingeramd hebt. Dan zitten we toch op een radeloos dieptepunt. Ik heb het niet over doorgesnoven hooligans met de schedelinhoud van een ons plankton, maar over ouders die door de week puntlassen of magazijnmedewerker zijn. Die kinderen opvoeden. Die ouders moeten zich leren te gedragen langs de lijn van een veldje pupillen. Daar is een officiële cursus voor. Ongetwijfeld gesubsidieerd. Lijkt me geweldig als je in

de pauze van die cursus iets over anti-vluchtelingen zegt. Dat het profiteurs zijn. Gelukzoekers! Dat je die Hongaarse cameravrouw wel begrijpt. Als je als kind dit soort ouders hebt, misschien ga je dan later bier morsen op het graf van een onschuldige prins.

Moet deze psycholoog ook eens langs bij de PvdA? Ik denk na het lezen van het interview met Hans Spekman in *de Volkskrant* eerder aan een stevige psychiater. Wat is die man in de war. Totaal van het padje. Maar hij spreekt wel een mooi Nederlands van dertig jaar geleden. Zijn taal is nog ouder dan zijn truien. Vrees toch dat Asscher de leiding moet gaan nemen. Krijgt Rottenberg toch gelijk. En wat moet Asscher als eerste doen? Rottenberg eruit flikkeren en iemand aanstellen die die functie wel aankan. En de partij moet weer gewoon links worden. Dus vierkant achter de vluchtelingen en de zorg gaan staan. En achter de Groningers. Een PvdA zoals Den Uyl en Kok bedoelden.

En verder? Verder ben ik stil. Doodstil. En denk de hele week niets anders dan: arme Joost Zwagerman.